

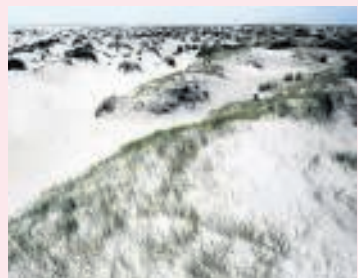

natuurdagboek
1 februari 2016

De kust blijft gespaard

Minister van asfalt Schultz van Haegen-Maas Geesteranus ziet af van haar plan de Nederlandse kust op te offeren aan particulier winstbejag. Het plan zou de nekslag zijn geweest voor de natuur aan onze kust. Weliswaar werd er gesust dat er heus niet overal... en dat wij geen Belgische wantoestanden hoeven te vrezen, want Nederland blinkt toch uit in planologie? Oh ja? Nú zijn bouwplaatsen aan de kust nog schaars. Je zou denken dat de paar stukjes waar bebouwing toegestaan is, zorgvuldig benut worden. Eén van de vogelvrij verklaarde duingebieden is de kust tussen Zandvoort en Bloemendaal. Hoe denkt u dat wij Nederlanders deze toplocatie hebben ingericht? Charmante cafeetjes langs een wandelpad? Nee, van de hele duinenrij pal aan zee hebben we een gigantisch parkeerterrein gemaakt, met een racebaan erlangs. Wij gaan met onze mooiste landschappen om alsof we met een dozijn mensen over de Sahara beschikken. De Nederlandse badplaatsen zijn allemaal volgeplempt met zo lelijk en goedkoop mogelijke blokkendozen. Hotels, appartementen, restaurants. En overal asfalt natuurlijk, overal wegen en parkeerterreinen. Als mensen roepen dat Nederland vol is, moet ik altijd denken aan de vele voorbeelden van ondoordacht, onvoorzichtig en inefficiënt ruimtegebruik. Nergens vind je zoveel stallen, loodsen en bedrijventerreinen als in ons land, waarbij altijd op het maaiveld wordt gebouwd en nooit de hoogte in. Hoe meer ruimte we kunnen verspillen aan afzichtelijke, leegstaande hallen van golfplaat, des te beter we het lijken te vinden. Stel de kust open aan de bouwers en uitbaters en er blijft niets van over. Het is dus geweldig dat de minister van asfalt haar onzalige plan heeft ingetrokken.

KOOS DIJKSTERHUIS

Deze duinen blijven duinen.

FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

Particulieren en bedrijven hebben er veel geld voor over: een eeuwenoude olijfbom uit het Middellandse Zeegebied in de tuin of het atrium. Maar Spaanse natuurbeschermers zijn niet blij. 'Ons erfgoed wordt verkwanseld.'

TEKST **Marianne Wilschut**

Olijfbomen in Amsterdam zijn ruim 250 jaar. Vanwege het klimaat is het de vraag of daar nog eens honderden jaren bijkomen. FOTO JEAN PIERRE JANS

Oude Spaanse reus

Het leek even of inpakkunsten naar Christo langs was geweest in Amsterdam. De vijftientig olijfbomen die op het Mr. Visserplein staan, waren onlangs met een plastic jas ingepakt om ze tegen de gure oostenwind te beschermen. Een kunstig gezicht.

"De ruim 250 jaar oude bomen, afkomstig uit Midden-Spanje, kunnen zich in de kou doorgaans goed handhaven", legt Hans Kaljee, bomenconsulent van de gemeente Amsterdam uit. "Ze kunnen gerust tegen 15 graden vorst. Maar kou in combinatie met een gure Nederlandse oostenwind vinden olijven niet leuk."

Amsterdam is geen uitzondering met zijn olijfbomen. De karakteristieke boom is de afgelopen tien jaar erg populair geworden. Particulieren, gemeenten en bedrijven in Noord-Europa, Amerika en de Golfstaten geven hun tuin, patio of kantoor graag een mediterraan tintje met deze *Olea europaea* die onder meer symbool staat voor vrede. De bomen worden gekweekt in Spanje en andere mediterrane landen. De oudere exemplaren – enkele van de verhandelde bomen zijn meer dan duizend jaar oud – zijn afkomstig van bestaande olijfgaarden. Een lucratieve handel. Zo zou een Franse miljonaire 65.000 euro hebben neergegeld voor een meer dan duizend jaar oude boom afkomstig uit Portugal.

Verzet

In Spanje groeit het verzet tegen de verkoop van de honderden jaren oude bomen. Een petitie die het Europees Parlement oproept om de verkoop van deze oude bomen te verbieden, heeft inmiddels bijna 150.000 handtekeningen

opgeleverd. En in maart gaat in Madrid 'El Olivo' in première. Deze film van de Spaanse actrice en regisseuse Iciar Bollain gaat over een jonge Spaanse vrouw die een reis door Europa maakt op zoek naar de ruim duizend jaar oude olijfbom die in de tuin van haar familie stond. Sinds de verkoop van de boom is haar opa ontroostbaar.

"Deze eeuwenoude olijfbomen zijn de ooggetuigen van de Spaanse geschiedenis", vertelt César-Javier Palacios over de telefoon. Hij is de initiatiefnemer van de petitie op Change.org en hoofd van LIFE+, een project van de Spaanse Fundación Félix Rodríguez de la Fuente om eeuwenoude Spaanse bomen en bossen te beschermen. "De export van deze bomen is vergelijkbaar met de verkoop van historische Spaanse kerken aan rijke Amerikanen 150 jaar geleden", vindt hij. "Alleen is het nu ons natuurlijk erfgoed dat wordt verkwanseld."

Een Franse miljonaire zou 65.000 euro hebben neergegeld voor een duizend jaar oude olijfbom uit Portugal

Palacios: "Deze bomen zijn ouder dan de meeste kathedralen en musea en toch worden ze niet beschermd." In Spanje is de bescherming van natuurlijk erfgoed op regionaal niveau geregeld. Alleen Valencia heeft in 2006 een wet aangenomen die de verkoop verbiedt van bomen die ouder zijn dan 350 jaar. "Maar in bijvoorbeeld Andalusië, Aragon, Extremadura en Catalonië zijn geen restricties. Het resultaat is dat je deze oude bomen daar nauwelijks meer ziet."

De export wordt niet geregistreerd, maar het gaat jaarlijks om duizenden bomen, schat hij. Hij hoopt dat een Europees verbod op de handel in oude bomen niet alleen in Spanje maar ook in andere landen soelaas biedt.

Spiritueel gemis

Het probleem beperkt zich niet tot Spanje. Ook in Portugal, Griekenland en andere mediterrane landen speelt het. Voor de bewoners van deze door de crisis getroffen landen is de verkoop van de bomen een aardige bijverdienste. "Toch ontvangen de eigenaren van de bomen maar een fractie van de prijs die er uiteindelijk voor wordt betaald", zegt Palacios. "De grootste winst wordt in de tusschenhandel gemaakt."

Hij noemt de export van de oude reuzen een spiritueel gemis. "Het gaat om de oudste levende organismen op aarde. Als ik naast zo'n boom sta, dan voel ik de geschiedenis die hij heeft meegemaakt. Het treurige is dat die bomen misschien nog honderden jaren kunnen leven. Nu is die kans klein. Veel bomen overleven het transport niet en voelen zich in het klimaat van Noord-Europa en Amerika minder goed thuis, daardoor sterven ze eerder."

Palacios verwacht niet dat de olijfbomen aan het Amsterdamse Mr. Visserplein, die in 2008